

УДК 378.091.313:[37.011.3-051:811.111

Оксана Глоба

ORCIDiD: orcid.org/0000-0001-9445-756X

викладач кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
вул. Сухомлинського, 30, 08400, м. Переяслав-Хмельницький, Україна,
oksana210384@ukr.net

СТРАТЕГІЯ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ МЕТОДУ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Англійська мова є однією з найпоширеніших мов у світі. Це офіційна мова у більше ніж 60 суверенних державах, якою розмовляють понад 1 млрд. людей. Сьогодні попит на вивчення англійської мови безупинно зростає, адже вона є мовою міжнародного спілкування. Існує багато методик навчання, як традиційних, де акцентується увага на засвоєнні готових знань, так і альтернативних, які висвітлюють новий підхід у вивченні англійської мови. Метод проектів вважається одним із перспективних видів навчання, що створює умови для комунікативного підходу у вивченні англійської мови, творчої самореалізації, підвищення мотивації для отримання знань та розвитку інтелектуальних здібностей. У статті проведено докладний аналіз методу проектної технології, як диференційованого навчального методу, з його сутністю, змістом і структурою для використання та поширення в стратегії професійної підготовки майбутніх вчителів англійської мови.

Ключові слова: *проектна технологія, проектна діяльність, метод проектів, навчальний проект, практико-орієнтовані проекти, портфоліо проекту.*

Английский язык является наиболее распространенным языком в мире. Это официальный язык более 60 суверенных стран, на котором разговаривают более 1 млрд. людей. Сегодня запрос на изучение английского языка постоянно возрастает, так как он является языком международного общения. Существует много различных методик изучения, как традиционных, где акцентируется внимание на усвоении готовых знаний, так и альтернативных, которые освящают новый подход в изучении английского языка. Метод проектов считается одним из перспективных видов обучения, который создает предпосылки для комунікативного подхода в изучении английского языка, творческой самореализации, повышения мотивации для получения новых знаний и развития интеллектуальных способностей. В статье проведено обстоятельный анализ метода проектной технологии, как

диференцированного учебного метода, с его сущностью, содержанием и структурой для использования и распространения в стратегии профессиональной подготовки будущих учителей английского языка.

Ключевые слова: проектная технология, проектная деятельность, метод проектов, учебный проект, практико-ориентированные проекты, портфолио проектов.

English is the most widely spoken language in the world. This is the official language of more than 60 sovereign countries and it is spoken by more than 1 billion people. Today the request for learning English constantly grows, as it is the language of international communication. There are many different methods of learning it, both traditional, which focus on the assimilation of basic knowledge, and alternative, which highlight a new approach in the study of English. The method of projects is considered one of the promising types of training, which creates the prerequisites for the communicative approach in the study of the English language. It includes the creative self-realization, increasing motivation for acquiring new knowledge and developing intellectual abilities. Scientists often determine project technology as a model of person-centered learning. This is due to the fact that the student is in the center of the project technology as an equal subject of such interaction. The project method involves the system of interrelated tasks performed by students. The characteristic feature of the project technology is the students' involvement in communication and thereby the development of their speaking skills, creative activity. After all, it is known that the ability to understand the language by listening is one of the key skills. At the same time, many students have got good knowledge of grammar and good vocabulary but low level of the listening skills. The article presents the detailed analysis of projects technology method, as differentiation educational method, with its essence, content and structure for using and spread in strategy of professional future foreign language teachers' preparation.

Key words: project technology, project activities, project method, educational project, practice-oriented projects, portfolio projects.

Постановка проблеми. Пошук ефективних методик навчання іноземних мов турбує з давніх часів як науковців, викладачів, так і студентів. Курс України на євроінтеграцію спонукає суспільний запит на знання іноземної мови (переважно англійської), що є необхідною передумовою для входження освіти України до єдиного європейського та світового освітнього і наукового простору. Нову українську школу неможливо побудувати без реформи підготовки педагогів. Реформа розпочинається зі змін у навчальних програмах майбутніх вчителів англійської мови. Саме на цьому наголосив П. Хобзей, заступник Міністра освіти і науки України. Без практики майбутній учитель не готовий до роботи в школі. Застосування проектних технологій у

навчанні, навчання майбутніх учителів англійської мови сприятиме зародженню нового світового простору, однією із складових освітньої політики майбутнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аспекти проектних технологій досліджували зарубіжні автори: Д. Дьюї, Д. Жак, У. Кілпатрик, Є. Коллінгс, Д. Фрід, І. Бухтіярова, В. Гузеєв, Т. Левін, О. Полат та багато інших. Теоретико концептуальні положення проектної технології в українській педагогіці досліджують Н. Борисова, Т. Качеровська, О. Коваленко, О. Кайдановська, Н. Наталевич, О. Пехота, Г. Романова, С. Сисоєва та ін. Загалом, метод проектів є однією з інноваційних технологій навчання і виховання, яка поєднує теоретичні знання та їх практичне застосування для розв'язання конкретних життєвих чи професійних проблем. Проте застосування методу проектів у професійній підготовці майбутніх учителів англійської мови потребує спеціальних досліджень.

Мета статті – розкрити поняття «педагогічні технології» з метою формування комунікативної компетентності; обґрунтувати доцільність застосування методу проектів у процесі професійної підготовки майбутніх учителів англійської мови.

Виклад основного матеріалу. Для успішної професійної діяльності майбутньому вчителю англійської мови необхідно вміти досліджувати, розробляти навчально-методичні програми, проектувати навчально-виховний процес, моделювати і втілювати в життя навчальні проекти, знаходити нестандартні підходи у вирішенні професійних завдань. У цьому допомагає метод проектів, що дозволяє вирішувати проблеми розвитку творчих можливостей майбутніх вчителів англійської мови.

Метод проектів – педагогічна технологія, зорієнтована на застосування і набуття нових знань. Стратегія диференціації методу проектної технології – виділення свого навчального способу як особливого, відмінного від іншого, для досягнення протягом тривалого періоду розв'язання певної проблеми.

Ідея включення проектної діяльності в освітній процес була запропонована американським педагогом і філософом Джоном Дьюї більше століття тому (Дьюї Дж., 1999, с. 19). Американський професор У. Кілпатрик, послідовник Дж. Дьюї, практично втілював цю ідею і назвав спосіб організації роботи з учнями методом проектів, який був зорієнтованим на активну діяльність, в основі якої лежить інтерес дитини (Дьюї Дж., 1999, с. 19). На початку 20-х років ХХ ст. актуальність цієї проблеми вивчав О. Макаренко, який в результаті своєї новаторської педагогічної діяльності дійшов висновку про проектування особистості як суб'єкта педагогічної праці. Таку думку не раз висловлював В. Сухомлинський.

Видатний український педагог Г. Ващенко відносив метод проектів до активних методів навчання, для яких характерною ознакою є практичний нахил навчання та зв'язок із практикою життя (Ващенко Г., 1999, с. 221-232). Проте новий метод у вітчизняній педагогіці протримався не досить довго і був заборонений постановою ВКП(б) 1931 року «Про навчальні програми й режим у початковій і середній школі». У 80-х роках ХХ століття відлунням проектного методу були технології колективних творчих справ (комунарська методика І. Іванова). І лише з середини 90-х років ХХ століття метод проектів знову починає розвиватися у наукових дослідженнях вітчизняних педагогів. Так, Є. Полат його розглядає як спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка повинна завершитися цілком реальним, відчутним практичним результатом, оформленим тим або іншим чином. За І. Сергєєвим, метод проектів трактують як технологію активної самостійної пізнавальної діяльності студентів, яка орієнтована на творчу самореалізацію особистості і спрямована на підвищення його професійної підготовки у вищому навчальному закладі (Воїнова О. І., 2008, с. 186).

Головним у методі проекту є те, що цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб досягти такого результату, необхідно вміти самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, використовуючи для цього знання з різних галузей, прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів розв'язання проблеми, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки (Полат Е. С., 2010, с. 120).

Отже, метод проектів (проектна технологія) надає кожному учаснику навчально-виховного процесу можливість розвивати власні пізнавальні інтереси, вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

Одним із шляхів виховання професійно вагомих якостей майбутнього вчителя англійської мови є застосування методу проектів – освітньої технології, спрямованої на здобуття знань у тісному зв'язку з реальною життєвою практикою, формування специфічних умінь і навичок завдяки системній організації проблемно-орієнтованого пошуку (Полат Е. С., 2000).

Знання типології проектів, що використовуються в навчальному процесі, може надати істотну допомогу викладачам англійської мови при розробці цих проектів, структури, координації діяльності студентів у групах.

За структурою проектів поділяються на:

- 1) Метод або вид діяльності, домінуючий в проекті: дослідницький, творчий, ролево-ігровий, практико-орієнтований, інформаційний і ін.
- 2) Змістовний аспект проекту: літературна творчість, природничо-наукові дослідження, мовні (лінгвістичні), культурологічні

(країнознавчі), ролево-ігрові, екологічні, спортивні, музичні, історичні, географічні.

- 3) Характер координації проекту: безпосередній (жорсткий, гнучкий), прихований (неявний, що імітує учасника проекту).
- 4) Характер контактів: внутрішній (локальний), регіональний, міжнародний тощо
- 5) Кількість учасників: персональний, парний, груповий.
- 6) Тривалості проведення: короткостроковий, довгостроковий, епізодичний.

У сучасній вищій школі можна виділити чотири основні напрями, за яких ефективно застосовувати методи проектів: проект як метод навчання на занятті (*навчальний проект*) – це організаційна форма роботи, яка орієнтована на засвоєння навчальної теми або навчального розділу і становить частину стандартного навчального предмета; проектні технології дистанційного навчання; для формування дослідницьких навичок студентів у поза аудиторній роботі – *учбовий дослідницький проект*; як метод організації дослідницької діяльності викладачів.

Метод проектів органічно поєднується з груповими методами і, як правило, передбачає вирішення якоїсь проблеми, що передбачає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів і прийомів навчання, а з іншого, – необхідність інтегрування знань й умінь застосовувати інформацію з різних галузей науки, техніки, технології, творчих сфер діяльності людини (Дроздова І., 2016, с. 18).

Проектне навчання має безліч варіантів: за тривалістю роботи над завданням (від одного заняття до триместру або року (курсіві проекти)); за формами організації (індивідуальна або групова робота); за формами представлення результатів роботи (письмовий або усний звіт, презентація, захист).

Головними показниками введення методу проектів до навчальної практики є: уміння окремого студента або групи студентів використовувати придбаний у навчальному закладі дослідний досвід; реалізація власної зацікавленості до предмету дослідження, примноження знань про нього; демонстрація рівня опанування англійською мовою; підняття на більш високий щабель освіченості, розвитку та соціальної зрілості.

Надзвичайно популярні практико-орієнтовані проекти, мовні (лінгвістичні) проекти, оскільки вони торкаються проблем вивчення англійської мови, що особливо актуально для майбутніх вчителів англійської мови.

Можлива наступна типологія таких проектів: навчальні проекти, направлені на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовних навичок та умінь; лінгвістичні, направлені на вивчення мовних особливостей, мовних реалій (ідіом, неологізмів, приказок і т.п.), фольклору; філологічні, направлені на вивчення етимології слів,

літературні дослідження, дослідження історико-фольклорних проблем та ін.

Проект здійснюється за певною схемою:

Підготовка до проекту. У ході цього процесу необхідно попередньо ретельно вивчити індивідуальні здібності, інтереси, життєвий досвід кожного студента; обрати тему проекту, сформулювати проблему, запропонувати студентам ідею, обговорити її з ними.

Організація учасників проекту. Спочатку формуються групи студентів, де кожний має своє завдання. Перед розподілом обов'язків необхідно враховувати схильність студентів до логічних міркувань, до обґрунтування висновків, до оформлення проектної роботи. Під час формування групи до складу залучаються студенти різної статі, різної успішності, різних соціальних груп.

Виконання проекту. Цей крок пов'язаний з пошуком нової додаткової інформації, її обговоренням і документуванням.

Презентація проекту. Весь відпрацьований та оформлений матеріал треба представити іншим студентам, тобто захистити власний проект.

Підведення підсумків проектної роботи.

Результатом ефективного навчання майбутніх учителів англійської мови є розроблення та захист власного Портфоліо навчального проекту, подальша розробка якого передбачає використання інформаційно-комунікаційних технологій та відповідність спеціальним вимогам до змісту, подальше впровадження спланованого проекту при навчанні студентів.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Необхідність застосування проектної технології зумовлена тим, що сьогодення освіта є сучасником процесу зародження нового світового простору, однією із складових освітньої політики майбутнього, тому що передбачає стратегію глобальної освіти особистості й глибоке педагогічне оновлення. Аналіз впровадження технологій у навчальний процес низки країн світу свідчить, що методологія методу проектів стає домінуючою, тому вивчення зарубіжного досвіду застосування проектних технологій є перспективою подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Вашенко Г. Загальні методи навчання: Підручник для педвузів. Харків: Державне видавництво України, 1999. С. 221 – 232.
2. Воинова О. И. Проектные технологии обучения общенаучным дисциплинам в системе высшего технического образования: диссертация кандидата педагогических наук: 13.00.08. Моск. пед. гос. Ун-т, 2008. 186 с.
3. Дроздова І. Проектна діяльність у навчанні української мови студентів – іноземців підготовчих факультетів ВТНЗ / Теоретична і

дидактична філологія: Збірник наукових праць. Переяслав-Хмельницький, 2016. 18 с.

4. Дубровский В. Я. Проблемы системного инженерно-психологического проектирования. Москва: Стройиздат, 1971. 220 с.
5. Дьюи Дж. Психология и педагогика мышления. Москва: Лабиринт, 1999. 190 с.
6. Полат Е. С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Иностранные языки в школе. № 2, 3. 2000.
7. Полат Е. С. Метод проектов: история и теория вопроса / Современные педагогические и информационные технологии в системе образования. Москва: центр «Академия», 2010. С. 120 – 123.
8. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 320 с.
9. <https://www.slideshare.net/lidiapoperechna/ss-38104484>

References

(Транслітерація)

1. Vashchenko H. Zahalni metody navchannia: Pidruchnyk dlia pedvuziv. Kharkiv: Derzhavne vydavnytstvo Ukrainy, 1999. S. 221-232. (ukr).
2. Voynova O. Y. Proektnye tekhnolohy obucheniya obshchenauchnym dystsyplynam v systeme vyssheho tekhnicheskogo obrazovaniya: dySSERTatsiya kandydata pedahohycheskykh nauk: 13.00.08. Mosk. ped. hos. Un-t, 2008. 186 s. (rus).
3. Drozdova I. Proektna diialnist u navchanni ukrainskoi movy studentiv – inozemtsiv pidhotovchykh fakultetiv VTNZ / Teoretychna i dydaktychna filolohiia: Zbirnyk naukovykh prats. Pereiaslav-Khmelnyskyi, 2016. 18 s. (ukr).
4. Dubrovskiy V. Ya Problemy systemnoho ynzhenerno-psykhohycheskogo proektyrovaniya. Moskva: Stroiyzdat, 1971. 220 s. (rus).
5. Diuy Dzh. Psykholohiia y pedahohyka myshleniya. Moskva: Labyrynt, 1999. 190 s. (rus).
6. Polat E.S. Metod proektov na urokakh ynostrannoho yazyka / Ynostrannyye yazyky v shkole. № 2,3. 2000. (rus).
7. Polat E.S. Metod proektov: ystoryia y teoriya voprosa / Sovremennyye pedahohycheskiye y ynformatsyonnyye tekhnolohyy v systeme obrazovaniya. Moskva: tsentr «Akademyia», 2010. S. 120. (rus).
8. Sysoieva S. O. Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh: navchalno-metodychnyi posibnyk. NAPN Ukrainy, In-t pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh. Kyiv: VD «ЕКМО», 2011. 320 s. (ukr).
9. <https://www.slideshare.net/lidiapoperechna/ss-38104484>

*Статтю рекомендовано до друку
кандидатом педагогічних наук, доцентом
кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання*

*ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
університет імені Григорія Сковороди»
Шемудою Мариною Григорівною*

Стаття надійшла до редакції 14 вересня 2018 року

Оксана Глоба

преподаватель кафедры иностранной филологии, перевода и методики
обучения ГВУЗа «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,
ул. Сухомлинського, 30, 08400, г. Переяслав-Хмельницький, Україна,
oksana210384@ukr.net

**СТРАТЕГИЯ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ МЕТОДА ПРОЕКТНОЙ
ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАНИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ
АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА**

Oksana Hloba

teacher at the Chair for Foreign Philology, Translation and Methods of
Education SHEE «Pereiaslav-Khmelnyskyi Hryhorii Skovoroda State
Pedagogical University», 30, Sukhomlynskyi Str., 08401 Pereiaslav-
Khmelnyskyi, Ukraine,
oksana210384@ukr.net

**STRATEGY OF DIFFERENTIATION OF THE PROJECT
TECHNOLOGY METHOD IN FUTURE ENGLISH LANGUAGE
TEACHERS EDUCATION**